

สรุปรายงาน

กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การเปิดให้บริการแบบ Bubble Model ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ในวันที่ 24 สิงหาคม 2563

ณ ห้องประชุม 2 ชั้น 4 สถาบันพัฒนาอานามัยเด็กแห่งชาติ

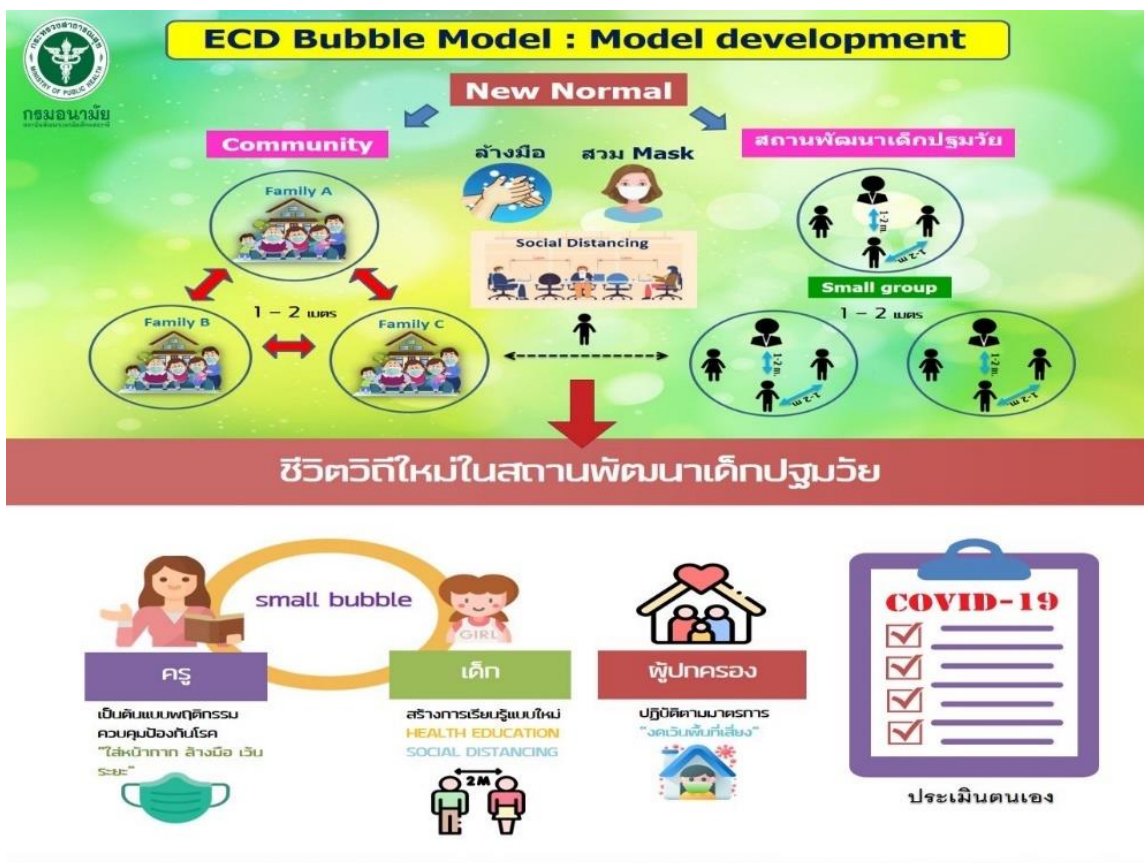
ความเป็นมา

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) เริ่มจากมีผู้ติดเชื้อที่เมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน และแพร่กระจายไปทั่วโลก มีผู้ป่วยและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ได้เริ่มแพร่ระบาดในประเทศไทยเดือน มกราคม และมีแนวโน้มจำนวนผู้ป่วยมากขึ้นในเดือน กุมภาพันธ์ และ มีนาคม 2563 จากสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อด้านการค้าและการลงทุนทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ทั้งระบบเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ ปาก ท้องของประชาชน มีผลกระทบที่ประชาชนจะต้องเสียค่าใช้จ่ายกับการป้องกันการติดเชื้อ (เช่น ต้องซื้อ หน้ากากอนามัยในราคาแพง เจลล้างมือราคาแพง) รวมไปถึงคนที่ต้องกักตัวอยู่บ้านเพื่อเฝ้าระวัง กลุ่มเสี่ยง ต้องกัก ตัวอยู่บ้าน 14 วัน ทำให้ขาดรายได้จนส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจ เกิดความเครียด และปัญหาทางด้านสุขภาพจิต ตามมา การให้ข้อมูล หรือความรู้ที่ชัดเจนกับประชาชนเป็นการสร้างความเข้าใจ และให้ประชาชนปฏิบัติเพื่อลด การแพร่กระจายของเชื้อ ที่สำคัญเป็นการลดความตื่นตระหนกให้กับประชาชน ภายใต้สถานการณ์ดังกล่าว คณะกรรมการบริหาร Thai Stop COVID และคณะทำงานประสานการขับเคลื่อน Thai Stop COVID กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ได้เสนอมีการออกนโยบายมาตรการป้องกันโรคในคลินิกสุขภาพเด็กดี (WCC) คือ ให้หน่วย บริการเป็นผู้พิจารณาการเปิด-ปิด คลินิกพัฒนาการเด็ก และมุ่งเน้นให้พ่อแม่ผู้ดูแลเด็กเป็นผู้ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ที่บ้าน โดยใช้คู่มือ DSPM เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายหลักของประเทศในการป้องกันการแพร่เชื้อ คือ การเว้น ระยะห่าง (physical distancing) ลดการพาเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ออกนอกบ้าน เป็นต้น

สถาบันพัฒนาอานามัยเด็กแห่งชาติร่วมเป็นที่มกรมอานามัยในการบริหารจัดการสถานการณ์ COVID-19 กลุ่มเด็กปฐมวัยที่อยู่ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยการจัดทำสื่อความรู้ มาตรการ ข้อเสนอแนะ คู่มือ เสนอ คณะทำงานกลุ่มภารกิจยุทธศาสตร์และวิชาการ (Strategic and Technical Advisory Group: STAG) พิจารณา รับรอง และเสนอศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) เพื่อประกาศใช้ใน ภาพของประเทศ

จากสถานการณ์ดังกล่าวจะเริ่มมีการผ่อนปรนระยะ 4 เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนสถาน การศึกษาทุกแห่งมีวิธีปฏิบัติที่สอดคล้องกันและสามารถดำเนินการได้ทันในการเปิดเรียนพร้อมกันในวันที่ 1 กรกฎาคม 2563 สถาบันพัฒนาอานามัยเด็กแห่งชาติ ได้ศึกษาข้อมูลและร่วมกำหนดแนวทางให้สอดคล้องกับ มาตรการตามข้อกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 กับหน่วยงาน 4 กระทรวง เพื่อ ออกแบบการเปิดให้บริการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทั่วประเทศ จึงได้ได้ศึกษาแนวคิด BUBBLE MODEL ใน

ประเทศ New Zealand เสนอการจัดบริการ “แบบ Bubble Model ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย” ให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทั่วประเทศ จำนวน 53,000 แห่ง (สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 52 แห่ง) นำไปใช้ร่วมกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ในการให้บริการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยวิถีใหม่ ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 รูปแบบบริการเป็นกลุ่มเล็ก (Small Group) แบบ Bubble Model

ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนงานให้บริการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยวิถีใหม่ มีแนวทางป้องกันการระบาดซ้ำ และให้เด็กปลอดภัย รวมถึงคงไว้ซึ่งคุณภาพการบริการ จึงได้จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การเปิดให้บริการแบบ Bubble Model ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เพื่อแลกเปลี่ยนการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรคในการขับเคลื่อนการให้บริการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยวิถีใหม่ในพื้นที่ และนำข้อมูล/ความรู้มาจัดทำเป็น ข้อเสนอมาตรการการดำเนินงานในภาพประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างความเข้าใจร่วมกันในการจัดบริการรูปแบบวิถีชีวิตใหม่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

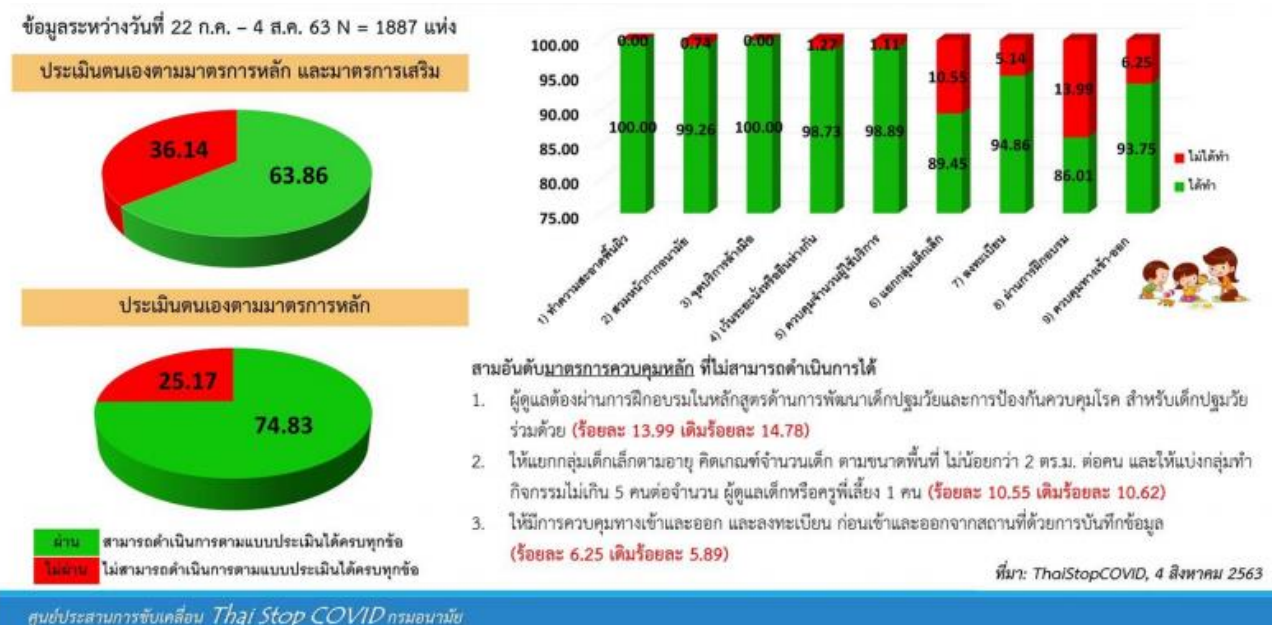
กลุ่มเป้าหมาย

ผู้รับผิดชอบงาน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ศูนย์อนามัยที่ 1 - 12 สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา รวมทั้งนักวิชาการจากกรมอนามัย จำนวน 35 คน

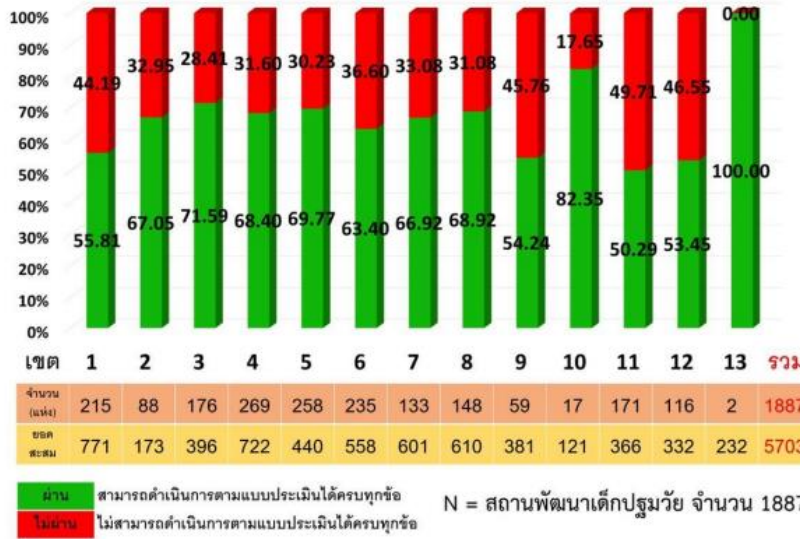
การขับเคลื่อนการเปิดให้บริการแบบ Bubble Model ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

นายแพทย์ธีรชัย บุญยะสิทธิ์พรณ รองผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาอนามัยเด็กแห่งชาติ เป็นประธานในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การเปิดให้บริการแบบ Bubble Model ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยดำเนินการสนับสนุนคำสั่งมาตรการผ่อนปรน ระยะ 4 ของ ศบค. (<https://bit.ly/32gR4O5>) และจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ด้วยตนเองด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการป้องกันควบคุมโรคเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เผยแพร่ในเว็บไซต์หน่วยงาน (<http://nich.anamai.moph.go.th/download/2563/COVID/Covid4.pdf>) พร้อมทั้งประเมินก่อน หลังการเปิดให้บริการ

ผลการประเมินตนเองก่อนเปิดให้บริการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในแพลตฟอร์มTHAISTOPCOVID จำนวน 1,887 แห่ง ตามมาตรการควบคุมหลัก 9 ข้อ พบว่า 3 อันดับแรก ที่ไม่สามารถดำเนินการได้ คือ ให้มีการควบคุมการเข้าออก และลงทะเบียน การเข้าออกจากสถานที่ด้วยการจดบันทึก (ร้อยละ 6.25) รองลงมา การแยกกลุ่มเด็กตามช่วงอายุ คิดเกณฑ์จำนวนเด็ก ตามขนาดพื้นที่ไม่น้อยกว่า 2 ตร.ม.ต่อคน และให้แบ่งกลุ่มทำกิจกรรมไม่เกิน 5 คนต่อจำนวนผู้ดูแลเด็กหรือครูพี่เลี้ยง 1 คน (ร้อยละ 10.55) ผู้ดูแลต้องผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการป้องกันควบคุมโรค สำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย (ร้อยละ 13.99) ดังแผนภาพที่ 2,3

แผนภาพที่ 2 ผลการประเมินตนเองของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จำแนกตามมาตรการหลัก

มาตรการที่สถานประกอบการ ไม่สามารถดำเนินการได้ตามลำดับ ดังนี้
มาตรการหลัก

1. ผู้ดูแลต้องผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย และการป้องกันควบคุมโรค สำหรับเด็กปฐมวัยร่วมด้วย (ร้อยละ 13.99 เดิมร้อยละ 14.78)
2. ให้แยกกลุ่มเด็กเล็กตามอายุ คิดเกณฑ์จำนวนเด็ก ตามขนาดพื้นที่ ไม่น้อยกว่า 2 ตร.ม. ต่อคน และให้แบ่งกลุ่มทำกิจกรรมไม่เกิน 5 คนต่อจำนวน ผู้ดูแลเด็กหรือครูพี่เลี้ยง 1 คน (ร้อยละ 50.55 เดิมร้อยละ 50.62)
3. ให้มีการควบคุมทางเข้าและออก และลงทะเบียน ก่อนเข้าและออกจากสถานที่ด้วยการบันทึกข้อมูล (ร้อยละ 6.25 เดิมร้อยละ 5.89)

มาตรการเสริม

1. ให้พิจารณาพัฒนาวัตรกรรมลงทะเบียน ก่อนเข้า-ออกจาก สถานที่ และระบบบันทึกประวัติอาการป่วยหรือวันที่ไม่ได้ไปสถานที่ดูแล (ร้อยละ 15.37 เดิมร้อยละ 13.55)
2. อาจงดการรับและส่งเด็กเล็กจากที่บ้าน แบบรวมกลุ่ม เพื่อลดความเสี่ยงต่อการแพร่เชื้อ บนรถรับส่งเด็ก (ร้อยละ 10.70 เดิมร้อยละ 13.05)

ที่มา: ThaiStopCOVID, 4 สิงหาคม 2563

ศูนย์ประสานการขับเคลื่อน Thai Stop COVID กรมอนามัย

แผนภาพที่ 3 ผลการประเมินตนเองของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จำแนกตามเขต

ผลการประเมินตนเองหลังเปิดให้บริการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อการเฝ้าระวังและป้องกันการแพร่ระบาด สำหรับกิจกรรมที่ได้รับการผ่านคลาย สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ดำเนินการตามนโยบายจัดบริการเป็นกลุ่มเล็ก (Small Group) แบบ Bubble Model โดยใช้รูปแบบ Rapid Survey สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย สุ่มสำรวจ 4-6 แห่ง/จังหวัด รวมทั้งสิ้นจำนวน 360 แห่ง เพื่อเป็นตัวแทนตาม 9 มาตรการควบคุมหลัก จำนวนข้อ 16 ข้อ พบว่า 3 อันดับแรก ที่ทำได้ดี คือ ทำความสะอาดพื้นผิว (ร้อยละ 100.00) รองลงมา การสวมหน้ากาก และมีจุดบริการล้างมือ (ร้อยละ 99.72 เท่ากัน) ดังแผนภาพที่ 4

N = สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจำนวน 360 แห่ง

3 มาตรการหลักที่ควรเน้นย้ำ

- 1) ผู้ดูแลต้องผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการป้องกันควบคุมโรคสำหรับเด็กปฐมวัยร่วมด้วย
- 2) ให้แยกกลุ่มเด็กเล็กตามอายุ คิดเกณฑ์จำนวนเด็ก ตามขนาดพื้นที่ ไม่น้อยกว่า 2 ตร.ม. ต่อคน และให้แบ่งกลุ่มทำกิจกรรมไม่เกิน 5 คนต่อจำนวน ผู้ดูแลเด็ก 1 คน
- 3) ให้มีการควบคุมทางเข้าและออก และลงทะเบียน ก่อนเข้าและออกจากสถานที่ด้วยการบันทึกข้อมูล และรายงานด้วย (ลงทะเบียน บันทึกเป็นเอกสาร และรายงานต้นสังกัดประมาณทุก 1-2 สัปดาห์)

3 มาตรการหลักที่ดำเนินการได้ดี

- 1) ทำความสะอาดพื้นผิวที่มีการสัมผัสบ่อย ๆ เครื่องเล่น อุปกรณ์ ทั้งก่อนและหลังการเรียนการสอน รวมถึง ห้องสุขา และให้กำจัดขยะมูลฝอยทุกวัน
- 2) ให้ผู้ประกอบการ เจ้าหน้าที่ ผู้ดูแล ผู้ปกครอง ญาติ สวมหน้ากากอนามัย หรือ หน้ากากผ้าตลอดเวลา
- 3) ให้มีจุดบริการล้างมือด้วยสบู่ หรือแอลกอฮอล์เจล หรือน้ำยาฆ่าเชื้อโรค และให้ผู้ดูแลเด็กหรือครู พี่เลี้ยงพาเด็กไปล้างมือให้บ่อยครั้ง โดยเฉพาะก่อนรับประทานอาหาร

แผนภาพที่ 4 ผลการประเมินเพื่อเฝ้าระวังและป้องกันการแพร่ระบาด สำหรับกิจกรรมที่ได้รับการผ่านคลาย

จากการเผยแพร่ข้อมูล/ความรู้ การป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid -19) ผ่านช่องทางต่าง ๆ พบว่า

- การดาวน์โหลด คู่มือและหลักสูตรการเปิดสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในสถานการณ์ของโรคติดเชื้อโควิด 19 (COVID-19) <http://nich.anamai.moph.go.th/main.php?filename=1COVID> จำนวน 92 ครั้ง ณ วันที่ 12 ก.ย.63

- การดูคลิปคำแนะนำ สำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในสถานการณ์ COVID-19 <https://www.youtube.com/watch?v=iuO2NZkDXnw&feature=youtu.be> จำนวน 1,693 ครั้ง ณ วันที่ 12 ก.ย.63

- รูปแบบการจัดบริการเป็นกลุ่มเล็ก (Small Group) แบบ Bubble Model <https://www.youtube.com/watch?v=paj6n7LL9Eg> จำนวน 826 ครั้ง ณ วันที่ 12 ก.ย.63

- คลิปล้างมือในเด็กปฐมวัย <https://web.facebook.com/698166274033578/videos/3944976155759847> จำนวน 268 ครั้ง <https://web.facebook.com/watch/?v=265073191401653> จำนวน 656 ครั้ง รวม 924 ครั้ง

จำนวนผู้ติดเชื้อกลุ่มเด็กอายุ 0-5 ปีภายในประเทศที่เพิ่มขึ้นระดับประเทศ ณ วันที่ 30

(เป้าหมายคือไม่มีเด็กอายุ 0-5 ปี ติดเชื้อในช่วงระยะเวลาที่กำหนด นับตั้งแต่วันที่ 1 ก.ค. - 30 ก.ย.63)

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การเปิดให้บริการแบบ Bubble Model ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ประเด็น	ข้อเสนอแนะ
1.อบรมครูผู้ดูแลเด็ก	ใช้หลักสูตรการเรียนรู้ด้วยตนเอง http://nich.anamai.moph.go.th/download/2563/COVID/Covid4.pdf
2.จัดกลุ่มตามสัดส่วน	สามารถดำเนินการกลุ่มละ 5 คน ต่อ ครู/ผู้ดูแลเด็ก 1 คน กรณีมีเด็กมากกว่า 5 คน ให้แยกทำกิจกรรมเป็น 2 กลุ่ม การจัดกิจกรรมระหว่างกลุ่มควรแยกโดยมีฉากกั้นระหว่างกลุ่ม
3.ลงทะเบียนเข้า - ออก	จัดเจ้าหน้าที่/บุคลากรให้การแนะนำวิธีการลงทะเบียนรายบุคคลในช่วงแรก

ผลการดำเนินงานเด่น

1. มีรูปแบบการให้บริการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยวิธีใหม่

(http://nich.anamai.moph.go.th/ewtadmin/ewt/nich/download/2563/SAR/SAR_27.pdf)

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเปิดให้บริการแบบ Bubble Model ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

1. เป็นนโยบายของรัฐบาลมีแผนการขับเคลื่อนลงสู่ปฏิบัติและการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง
2. มีการบูรณาการกับกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย สภาคณอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทยฯ และกระทรวงสาธารณสุข
3. การจัดสรรงบประมาณนอกแผนมีความเพียงพอในการส่งเสริมป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
4. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ความร่วมมือในการป้องกันการระบาดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
5. ผู้ปกครอง/ประชาชนมีความตระหนักในการดูแลป้องกันตนเอง ตามมาตรการที่ควบคุมกำกับของ ศบค.

ภาพกิจกรรม

